

16. Карти знань // Вікіосвіта. – 2010. – Режим доступу: http://www.eduwiki.uran.net.ua/wiki/index.php/Карти_знань
17. Якунин В.А. Педагогическая психология: [учеб. пособие] / Валерий Александрович Якунин. – С.-Пб.: Изд-во Михайлова В.А., 1998. – 639 с.
18. Николаева С.Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам / София Юрьевна Николаева. – К.: «Выща школа», 1987. – 139 с.
19. Коньшева А.В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку / Ангелина Викторовна Коньшева. – Мн.: ТетраСистемс, 2004. – 176 с.
20. Johnson D.W. Learning to Lead Teams / D.W. Johnson, R.T. Johnson // Change. – 1999. – May / June. – P. 8-16.
21. Олейник Н.С. Особенности внутригруппового взаимодействия субъектов с различными типами саморегуляции деятельности: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / Надежда Сергеевна Олейник. – Набережные Челны, 2005. – 154 с.
22. Прыгин Г.С. Личностно-типологические особенности субъектной регуляции деятельности: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.01 / Геннадий Самуилович Прыгин. – М., 2006. – 462 с.

УДК 378.18: 316.662.2

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ ВИШІВ

Тихомиров С.В., ст. викладач

Класичний приватний університет

Стаття розглядає проблему управління процесом формування ціннісних орієнтацій, зокрема, у студентів гуманітарних вишів. Це відбувається в педагогічному процесі, який є складовою частиною навчально-виховного процесу. Вирішити цю проблему можливо лише чіткого дотримання визначених цілям і завданням, які відповідають сучасним потребам системи освіти.

Ключові слова: процес навчання та виховання, управління навчально-виховним процесом, управлінська ситуація.

Тихомиров С.В. УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ФОРМИРОВАНИЯ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ СТУДЕНТОВ ГУМАНИТАРНЫХ ВУЗОВ / Классический приватный университет, Украина.

В статье рассматривается проблема управления процессом формирования ценностных ориентаций студентов гуманитарных вузов. Это происходит в педагогическом процессе, который является структурной единицей учебно-воспитательного процесса. Решить эту проблему можно лишь четко следуя поставленным целям и задачам, отвечающим современным потребностям системы образования.

Ключевые слова: процесс обучения и воспитания, управление учебно-воспитательным процессом, управленческая ситуация.

Tikhomirov S.V. MANAGEMENT OF PROCESS OF FORMATION OF VALUABLE ORIENTATIONS OF STUDENTS OF LIBERAL ARTS COLLEGES / Classical private university, Ukraine.

Article the problem of management is considered by process of formation of valuable orientations of students of liberal arts colleges. It occurs in pedagogical process which is structural unit of teaching and educational process. To solve this problem it is possible only accurately following objects in view and the problems meeting modern requirements of an education system.

Key words: training and education process, management of teaching and educational process, an administrative situation.

Побудова демократичного громадянського суспільства та інтегрування української держави в загальноєвропейську спільноту передбачає розвиток цілісної особистості, орієнтованої на загальнолюдські і національні цінності. Цільовою домінантою цього розвитку є формування нових ціннісних орієнтацій та ідеалів, які відповідають вимогам сьогодення.

Проблема ціннісних орієнтацій молоді є проблемою, що хвилює філософів, педагогів, психологів, соціологів.

Складність формування ціннісних орієнтацій пов'язана з тим, що значна частина молоді, як свідчать наукові дослідження, негативно ставиться до будь-яких цінностей та ідеалів: доброта видається “невигідною”, альтруїзм розглядається як “зречення власних інтересів” (В.О.Білоусова, Г.Я.Жирська, Е.О.Демиденко та інші). В умовах переходу до ринкових відносин у студентському середовищі все більше стають популярними антицінності або ж спостерігається відсутність чітко визначених цінностей (В.С.Болгаріна, Ю.І.Терещенко).

В основу сучасної системи формування ціннісних орієнтацій у процесі навчання і виховання в Україні покладено нові принципи, найважливішим з яких є гуманізація, з якою пов'язують відродження духовності провідні вітчизняні вчені та педагоги (Г.О.Балл, І.Д.Бех, О.В.Білоусова та інші).

Одним із головних аспектів вивчення формування ціннісних орієнтацій особистості є її педагогічний аспект. Питання людських цінностей розглядали такі видатні педагоги, як П.П.Блонський, А.Дістервег, А.С.Макаренко, К.Д.Ушинський та інші. Найбільш цілісною і обґрунтованою педагогічною концепцією формування ціннісних орієнтацій учня є концепція, створена В.О.Сухомлинським.

Звичайно, що формування ціннісних орієнтацій відбувається в педагогічному процесі, синонімом якого є навчально-виховний процес. Його зміст і організація є однією з основних функцій будь-якої освітньо-виховної системи. Ті системи, що організують педагогічний процес, визначаються як педагогічні системи. До них відносять середні та вищі навчальні заклади, військові частини та підрозділи.

Управління навчально-виховним процесом у вищому навчальному закладі – це планомірний вплив на його зміст, структуру, передумови ефективності з метою забезпечення високого рівня професійного становлення й особистісного зростання майбутнього фахівця, його науково-теоретичної та практично-методичної підготовки.

Потреби теорії та практики підготовки педагогічних кадрів роблять дуже актуальним завдання формалізації процесів управління, пов'язане з визначенням його технології, тобто описом порядку процедур, з яких складається процес управління.

У сучасній педагогічній літературі існує багато класифікаційних схем функціонального складу управління. Обмежимося лише короткою характеристикою тих з них, які найповніше розрізняються в літературі в галузі педагогічного процесу.

В.І.Бондар процес управлінської діяльності уявляє як “функціональну взаємодію її компонентів: мети і мотивації її діяльності; способів (форм і методів) досягнення мети, тобто отримання очікуваного результату; контролю участі об'єктів і суб'єктів управління у вирішенні поставлених завдань; регулювання діяльності (з урахуванням умов, що змінюються, ситуацій, ускладнень) і оцінки результатів (прийняття управлінського рішення)” [1]. На думку цього автора, вищенаведені компоненти управлінської діяльності характеризують як увесь управлінський цикл, так і управління окремими підсистемами: на рівні всього навчального процесу чи його окремих ланок, одного чи групи навчальних предметів.

У сучасних умовах управління є в тих системах, які характеризуються великою складністю та динамічністю. Постійні зміни, переходи з одного в інше під впливом зовнішніх та внутрішніх причин, притаманні педагогічним процесам, можуть мати зворотний та незворотний характер, призводити їх до збереження та розвитку, або ж до руйнування. У цьому випадку виникає необхідність зберегти певні якості, структурні та функціональні характеристики процесу в заданих межах та умовах, забезпечити оптимальний та ефективний рівень його функціонування.

“Управління характеризується певними тенденціями розвитку, які можна розглянути з двох точок зору: по-перше, це об'єктивні тенденції, що гальмують або прискорюють розвиток, по-друге, управління характеризується певним потенціалом та динамікою його зміни” [2]. Найпродуктивнішим щодо систематизації різноманітних функцій управління в системі педагогічної освіти є розгляд на базовому, безпосередньо управлінському рівні особливостей планування, організації та контролю за ходом підготовки майбутніх педагогічних працівників.

“Організаційно-педагогічною основою управління процесом підготовки майбутнього фахівця є сукупність мети, завдань, принципів, функцій, методів, які розглядаються на трьох рівнях: різноступенева педагогічна освіта в Україні, педагогічний навчальний заклад і педагогічний у вищій школі” [3].

У цілому на основі проведеного огляду можна зробити такі короткі висновки. Одні автори розглядають управління як процес цілесвідчення, інші – як процес інформації або прийняття рішень, організації чи комунікації, контролю чи регулювання. Отже, висхідною одиницею ставали відповідні цим визначенням окремі функції управління: мета, інформація, рішення, організація, комунікація, контроль тощо.

На нашу думку, управління - це процес в єдності всіх його функцій і компонентів і повний зміст не може бути зведено до однієї, окремо взятої риси. У процесі управління відбувається функціональна взаємодія

всіх її компонентів: мети і мотивації її діяльності; способів (форм і методів) досягнення мети, тобто отримання очікуваного результату; контролю участі об'єктів і суб'єктів управління у вирішенні поставлених завдань; регулювання діяльності (з урахуванням умов, що змінюються, ситуацій, ускладнень) і оцінки результатів (прийняття управлінського рішення). З цього випливає питання про висхідну одиницю аналізу управлінського процесу, яка інтегрувала б у себе усі аспекти управління.

Основною одиницею аналізу процесів управління може стати управлінська ситуація. У ситуаціях відображаються різні типи взаємодії людини з різними сторонами навколишньої дійсності. В одних із них виражаються об'єктивно-суб'єктивні відносини, тобто ставлення людини до предметного світу, в інших суб'єктивно-суб'єктивні, або відносини між людьми. У зв'язку з розглядом навчання та виховання в термінах управління, педагогічний процес часто трактується як процес вирішення навчальних або педагогічних завдань. І саме навчально-педагогічна ситуація є сукупністю умов та обставин, до якої активним чином включені педагог та учень як суб'єкти педагогічної та управлінської діяльності.

У даному випадку слід дати визначення педагогічного процесу та його сутності. На нашу думку, слід погодитись з визначенням поняття “педагогічний процес,” яке дав І.П.Підласий: “Педагогічним процесом називається розвиваюча взаємодія вихователів і вихованців, що спрямована на досягнення заданої цілі й призводить до заздалегідь наміченої зміни стану, перетворення властивостей і якостей вихованця” [4,с.162]. Його основне завдання – формування і розвиток особистості вихованця на основі наукового світогляду, духовності, сукупності знань, навичок, умінь.

Основне призначення педагогічного процесу – формування і розвиток особистості вихованця, допомога в самоактуалізації, особистому і професійному житті.

Навчально-виховні завдання – це суперечливі педагогічні ситуації, які об'єктивно зумовлені потребами повсякденної життєдіяльності вихованців, їхньою майбутньою професійною діяльністю.

“Вихователі, які організують педагогічний процес, керують ним і контролюють його перебіг, оцінюють його результати та вносять певні необхідні корективи, повинні усвідомлювати високу відповідальність за організацію і кінцеві результати всіх видів діяльності вихованців (навчальної, громадської) і особистої поведінки; поєднувати функції вчителя та вихователя” [5] .

Сучасний педагогічний процес складається з таких компонентів:

- Цільовий;
- Стимуляційно-мотиваційний;
- Процесуальний;
- Змістовий;
- Контрольно-регулювальний;
- Оцінково-результативний.

У нашій роботі нас цікавитиме процесуальний компонент педагогічного процесу. В основі процесуального компоненту лежать цілеспрямовані гуманні педагогічні впливи, під якими розуміють процес формування впливу вихователів на вихованців. Вони здійснюються за допомогою методів виховання і навчання і можуть бути прямі (безпосередній вплив вихователя) та опосередковані (вплив через організацію навчальної діяльності).

Слід визначити постійно діючі елементи педагогічного впливу вихователя на вихованця:

Чітко поставлена педагогом мета.

Конкретне виокремлення і визначення змісту виховання й освіти, що необхідно опанувати.

Визначення методів, форм і засобів педагогічного впливу.

Враховання попереднього життєвого досвіду з метою визначення подальших навчально-виховних заходів.

Одним із складових елементів, який входить до педагогічного процесу, є навчальний процес, а процес навчання є центральним елементом навчального процесу. “Навчальний процес – це система організації навчальної діяльності, в основі якої – органічна єдність і взаємозв'язок викладання і учіння; спрямована на досягнення цілей навчання і виховання” [6]. Основні ознаки навчального процесу – системність, гуманність, демократичність, особистісна спрямованість, комплексність, цілісність, планомірність, націленість на конкретний результат, тривалість, організованість.

Саме завдяки процесам навчання та виховання ми планували досягти основної мети нашої роботи – формування ціннісних орієнтацій студентів. У процесі навчання вирішується і реалізується проблема учіння – це система навчально-пізнавальних дій учнів, спрямованих на опанування знаннями, навичками та вміннями їх застосування в професійній діяльності, формування особистості громадянина України. Вона полягає в організації ефективної розумової діяльності самої особистості, яка навчається, з метою

розвитку мислення, формування необхідного обсягу знань, умінь і навичок, вироблення сучасної наукової картини світу.

У випадку досягнення запланованої мети навчання і виховання – гармонійно, всебічно розвинутої особистості, досягається і ще один важливий з точки зору педагогіки результат, особистість стає освіченою людиною. Освіта є складовою виховання, але вужчою категорією. Під нею розуміють усе те, що сприяє формуванню світогляду особистості, її професійних знань, навичок та вмінь. “Смисл і ціль освіти – людина у постійному розвитку, її духовне становлення, гармонізація її відносин з собою та іншими людьми, зі світом. Система освіти створюється для людини, функціонує і розвивається в її інтересах, слугує повноцінному розвитку особистості і в ідеалі її призначення – щастя людини” [7].

“Гармонійно розвинена особистість має бути головною метою і змістом усієї системи освіти. Замість пріоритету держави в освітянському просторі на перше місце має бути поставлена людина, ... орієнтація на людину, фундаментальні цінності, рішуча демократизація освіти – ось ті підвалини, на яких має базуватися освіта третього тисячоліття” [8].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарь В.И. Управленческая деятельность директора школы: дидактический аспект. / Бондарь В.И. – К.: Радянська школа, 1987.- 60 с.
2. Селіверстова Н.І. Підготовка менеджерів в альтернативній вищій школі (теоретико-педагогічний аспект) / Селіверстова Н.І.–Запоріжжя: Поліграф, 1999. - С. 68.
3. Мороз О. Особистість майбутнього педагога (управління підготовкою вчителя: психолого-педагогічний аспект) / Мороз О // Вища освіта України. - 2002. - №3. - С.51.
4. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: в 2 кн. / Подласый И.П.: -М.: 1999. - С. 162.
5. Ягупов В.В. Педагогіка / Ягупов В.В. – К.: Либідь, 2002. - С. 150.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / Гончаренко С.У.- К.: 1997. - С. 223.
7. Зязюн І.А. Концептуальні засади теорії освіти в Україні / І.А. Зязюн // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2000. - №1.- С. 15.
8. Кремень В.Г. Національна освіта як соціокультурне явище / В.Г. Кремень // Учитель. - 1999. - №11-12. - С. 11.

УДК 378.147:811

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ (В ЦИКЛІ „ІНОЗЕМНА МОВА”) МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Штык І.А., викладач

Запорізький національний університет

Стаття присвячена системі мовної підготовки фахівців у галузі фізичної культури та спорту в ракурсі її інтеграційного позиціонування.

Ключові слова: мовна підготовка, іноземна мова, фахівець, фізична культура та спорт.

Штык И.А. ИНТЕГРАЦИОННЫЙ ПОДХОД К ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ (В ЦИКЛЕ «ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК») БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА / Запорожский национальный университет, Украина.

Статья посвящена системе языковой подготовки специалистов в области физической культуры и спорта в ракурсе её интеграционного позиционирования.

Ключевые слова: языковая подготовка, иностранный язык, специалист, физическая культура и спорт.

Shtyk I.A. INTERGRATIONAL APPROACH TO LINGUAL READINESS (IN «FOREIGN LANGUAGE CYCLE») OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS SPHERE / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

The article deals with the system of lingual readiness of specialists in physical culture and sports sphere in its integrational attitude.

Key words: lingual readiness, foreign language, specialist, physical culture and sports.